

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
 Telefon
 Nr. 750.
 pentru oraș și interurban

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

In amintirea căpitanului Ioan Goșa.*)

„Ne lăudăm între necazuri
 știind, că necazul răbdare lu-
 crează, iară răbdarea iscusință,
 iară iscusința nădejde, iară nă-
 dejdea nu rușinează...”

(Apostolul Pavel către
 Romani V. 3—5.

De aproape un an de zile de când răs-
 boiul își revarsă cumplitele sale daruri asupra
 popoarelor încinse de flacăra lui, s'au ținut
 lanț necazurile, cari ne-au împresurat pe toți
 deopotrivă, pe cei de pe câmpul de luptă, ca
 și pe cei rămași acasă. Ceice au petrecut săp-
 tămâni și luni întregi în ploaia de gloanțe, în
 noroiul și umezeala șanțurilor de apărare dela
 hotarele țării, în viforul zăpezilor pe crestele
 Carpaților, pe drumurile desfundate ale Ser-
 bieii și ale Galiției, au avut atâtea prilejuri a
 se lăuda întru necazuri, — cum zice apostolul
 Pavel, — a se obicinui cu răbdarea îndelun-
 gată, a-și însuși ca oșteni vrednici o iscusință
 peste așteptare și a se întări în nădejdea,
 care nu rușinează, ci îmbărbătează pe luptă-
 tori și-i duce la biruință.

Ei au plecat dela vetrele lor și din odrăs-
 lita brazdă a moșiei strămoșești, înarmați cu
 o puternică credință în Dumnezeu dreptății
 și cu o ferbinte dragoste de lege, de neam și
 de țară. Ajunși pe câmpul de luptă s'au oțelit
 curând în necazuri și au întemeiat virtuțile
 lor războinice pe însușirile atât de prețioase

*) Născut în Săliște la 8 Aprilie 1884, căzut
 în lupta dela Ravaruska, la 4 Iulie 1915.

ale sufletului românesc: credința, răbdarea,
 iscusința, nădejdea...

Aceste însușiri și virtuți au dat tuturor fii-
 lor neamului nostru tărie de a putea face
 chiar dela începutul războiului, adevărate mi-
 nuni de vitejie. Ceice au fost martori ai vite-
 jiei românești din cursul acestui războiu și au
 avut îndrăsneala să spună adevărul întreg,
 chiar străini fiind de neamul și de legea no-
 stră, au găsit frumoase cuvinte de preamărire
 a virtuților ostășești și a vitejiei, de cari au
 dat dovezi atât de strălucite feciorii satelor
 noastre românești. Un medic ungar dela stal-
 tul major (Czakó) care a văzut desfășurân-
 du-se cele dintâi lupte în Galiția, spunea încă
 din Septembrie a. tr. (1914) în fața unui jude
 de curie următoarele cuvinte adevărate: „Am
 fost de față la toate luptele de până acum ale
 trupelor mele. Am văzut atacurile uimitoare
 ale husarilor, am văzut năvala infanteriștilor
 unguri, dar cecece a făcut regimentele curat
 românești din Ardeal, întrece orice închipuire.
 Faptele acestora nu se pot nici descrie, căci
 nu le-ar crede nime. Acestea trebuiesc văzute.
 Ofițerii nu-și mai puteau reținea feciorii, ră-
 mâneau departe în urma lor. Iar Românii
 voinici se aruncau ca niște tigrii asupra duș-
 manului și-l nimiciau, care cu baioneta, care
 cu patul puștii sau chiar cu mâinile goale. Nici
 închipui nu mi-am putut, că pot fi în lume
 oameni, cari să aibă în luptă atâta inversu-
 nare și atâta vitejie.”

Până când fii și frații noștri săvârșiau ase-
 menea minuni de vitejie pe câmpul de răs-
 boiu, cei rămași acasă s'au obicinuit a înfrun-
 ta cu răbdare și iscusință diferitele necazuri,
 ce i-au cercetat în aceste timpuri de vijelie,
 și-au întărit și ei inimile cu nădejdea în drep-

tatea cea neclintită, care „se coboară din cer”
 (Ps. 85 v. 12) și urmând cuvântul apostolului
 Pavel, care ne îndeamnă pe toți să *luptăm în
 rugăciunile noastre* (Romani XV, 30) n'au în-
 cetat inimile lor a se lupta și ele împreună cu
 iubii lor de pe câmpul de războiu, înălțând
 neîncetate rugăciuni, către Domnul cel tare
 în războaie, ca să trimită biruință ostașilor
 noștri.

Și iată că tocmai în ziua marelui muce-
 nic Gheorge „purtătorul de biruință”, una
 dintre creștinele evlavioase ale satului nostru,
 un suflet care se sbătea între teamă și nă-
 dejde, știind pe iubitul său frate și unicul sprî-
 jin al familiei sale în linia de foc, se apropia
 cu glas rugător de preoții acestei comune,
 cari n'au întârziat a înălța spre bolta ce-
 rească, de sub pădurea dealului Foltea, ca
 dintr'un templu străvechiu, cucernicele și căl-
 duroasele rugăciuni ale sfântului maslu.

La câteva săptămâni după această rugă-
 ciune primirăm dela *căpitanul Ioan Goșa* ur-
 mătoarele cuvinte drepte și simțite:

Mult stimat dle protopop!

Vă rog, să primiți cel puțin pe calea acea-
 sta mulțumirile mele pentru rândurile trimise
 cu ocaziunea Sf. Maslu dela Foltea. Chiar în
 momente de acestea, în care ne aflăm acum,
 cuvintele Dvoastră ne cad atât de bine, fiind-
 că *numai ajutorului lui Dumnezeu îi putem mul-
 țumi izbânda și succesele strălucite și pline de
 glorie ale zilelor trecute.* Și iarăș numai cu
 ajutorul lui Dzeu sperăm să terminăm cât mai
 curând războiul, cât mai curând *ca deplin în-
 vingători pe toate liniile.* Ne aflăm pe toate
 liniile în o poziție și situație foarte favorabilă.
Avem cea mai bună speranță. Eu mă aflu

Moșii.

*Au plecat cântând,
 Au plecat de-aici,
 Au plecat cântând,
 Rumenii voinici.*

*Ca un crunt potop
 Au plecat la deal,
 Și s'au dus cântând
 Moșii din Ardeal.*

*Au plecat la drum
 Tată cu teciior,
 Și-au rămas puștii
 Munții 'n urma lor....*

*Nici n'au blestemat,
 N'au zis un cuvânt....
 Și-acum dorm eroi,
 În străin pământ.*

C. Brumaru.

Stări și lucruri din Germania.

Pressa satirică.

Istoria lui „Simplicissimus”.

La München se editează și redactează *Sim-
 plicissimus*, cel mai cunoscut și mai bine apre-
 ciat ziar satiric din Germania — s'ar putea
 spune singurul, căci celelalte, ca *Fliegende
 Blätter, Lustige Blätter, Ulk* etc., sunt mai mult
 comice și nu au atins vreodată înălțimea de
 sarcasm, spiritul fin și caustic al maștrilor
 francezi ai ironiei.

Münchenul, care este capitala artei ger-
 mane, are în acelaș timp și monopolul spiritului
 și artiștii săi pot fi comparați, cu drept cuvânt,
 cu cei mai buni dintre desenatorii parizieni.
 Inspirația lor este chiar uneori mai generală,
 mai înaltă, întrecând polemica ordinară și per-
 sonalitățile pentru a îmbrățișa situațiile și atât
 Forain, cât și Sem. pentru a nu cita decât pe
 aceștia doi dintre Francezi, sunt cei dintâi ca
 să recunoască talentul și meritul lui Theodor
 Heine, a lui Bruno-Paul, Thoeny și al celorlalți,
 dela *Simplicissimus*.

Căci nu e exagerat de a spune că toate spi-
 ritele liberale și toate sufletele de artist din Ger-
 mania se interesează de acest ziar și la Mün-
 chen, se spune, nu fără oarecare mândrie, că

foarte bine. Ai noștri se luptă ca adevărați eroi...

Mulțumindu-Vă încă odată, rămân al Dvoastră respectuos Goșa m. p.

Și după puține zile *căpitanul Ioan Goșa*, — care se simțea *foarte bine* în ploaia de gloanțe, care era atât de mândru de eroismul adevărat al feciorilor noștri, care avea „*cea mai bună speranță*” și visa apropiata încheiere a războiului cu „*isbânda și gloria deplină*” a armelor noastre — căzu ca un *adevărat erou*, închinând chemării ostășești cea mai mare jertfă, pe care o poate aduce om pământean: *jertfa vieții sale credincioase, devotate și aprinse de flacăra tinereții încă netrăite...*

Amănuntele, câte am putut afla despre eroicul sfârșit al căpitanului Goșa în creierul căruia s'a isbit glonțul ucigător al vrăjmașului, iar patul lui de suferință a rămas lipsit de îngrijirea plină de iubire, care poate uneori să aline și cea mai cruntă durere, ne chiamă, fără să vrem, în amintire tabloul mișcător zugrăvit în aceste versuri ale lui G. Coșbuc:

„Iar bietul căpitan nu-ș-cum
Se puse morții drept în drum
Am dat să-l prind, ca să nu cadă
Și-atunci căzui cu el grămadă. —

M'am pomenit la șant de-odată
Și-o cânpă-aveam la cap legată,
De ce și când, de mâna cui?
Și-atăta drum eu când făcui?
Voiam să 'ntreb, n'aveam pe cine
Căci tot străini pe lângă mine.

(„*Coloana de atac*” în Cântece de viteje pag. 82.)

Chinuit de cruntele dureri, cari i-au răpit până și vederea ochilor, s'a stins într'un spital din Lemberg *eroul săliștean Ioan Goșa*.

Durerile nespuse ale clipelor din urmă îi vor fi fost potolite în câtva de nădejdea că jertfa vieții lui și a celorlalți zeci și sute de mii de „*frați de un sânge și de o lege*” nu va rămânea zadarnică, ci se va înălța ca un *prinos* de mireasmă bine mirositoare la tronul Tatălui ceresc, de unde se va coborâ *roua binecuvântată a dreptății*, ca să răcorească și

să stâmpere pojarul, în care se mistue de atâta amar de vreme sufletul acestui neam de eroi și de mucenici.

Acum eroul căpitan Ioan Goșa se simte cu adevărat *foarte bine*. Ca unul, care n'a stat în urmă, ci totdeauna în fruntea ostașilor luptând cu glorie și credință, *el și-a terminat războiul* ca un „*deplin învingător pe toate liniile*” ca un *adevărat erou!*... Lipsit de lumina ochilor în zilele din urmă ale vieții sale pământene, el se bucură acum *de lumina cea neînserată a vieții de veci*. După atâtea luni de luptă și alergare prin strămtorile Carpaților și pe câmpiile însângerate ale Galiciei, sufletul lui și-a aflat acum „*odihnă și ușurare multă*” în locul, pe care l'a gătit Domnul pe seama tuturor celor *buni, drepti și viteji*, pe seama eroilor cari se jertfesc, în timp de războiu sau în zile de pace, pentru binele de-a-proapelui.

Știm, că adânc întristatele lui surori cari aveau în bunătatea acestui frate al lor un sprijin atât de însemnat, au rămas ca isbite de un junghiu al morții când li s'a împărțit grozava veste despre sfârșitul iubitului lor frate.

Ele vor mai suspina încă multă vreme cu prorocul Ieremia: „*Cine va da ochilor noștri izvoare de lacrimi, ca să plângem pe fratele nostru ziua și noaptea!*” Iar noi vom cerca să ne îndeplinim datoria creștinească și duhovnicească, mângăindu-le, în sfâșietoarea lor durere, cu cuvintele dreptului Iov: „*Fecioit este omul, pe care-l ceartă Domnul și dojenirea Celui atotțitor nu o lăpăda, că el rănește și vindecă, bate și mânilor lui tămăduesc*”. (c. V, v. 17—18).

Nu vom înceta a le spune, să-și contenească plânsul, căci fratele lor, *eroul căpitan* n'a murit, ci trăiește și va trăi în veci în amintirea recunoscătoare a viitorimii, care trebuie să *păstreze cu cinste și să preamărească cu în-sufletește numele tuturor, cari au luptat luptă bună, au păzit credința și au plinit cursul vieții și al datoriei lor!*

Eroii nu mor!

Săliște, în 8/VII 1915.

Dr. Ioan Lupas.

România.

„*Rolul României*”. — Declarația unui membru al guvernului român. — Un semnificativ articol al oiclosului guvernului.

Sub titlul „*Rolul României*” ziarul „*L'Independance Roumaine*”, oficiosul francez al guvernului român scrie:

„... *Intru cât ne privește, mărturisim că idealismul nostru a întârziat și că încă nu ne-am ridicat la înălțimea cetățeanului universal care plutește cu indiferență deasupra vechilor prejudecăți.*

Pentru noi, susținerea statului românesc, grija de măreția și de prosperitatea sa, progresul moral și bunăstare materială a acestui popor — sunt cele dintâi dintre datorii.

Intregul rest vine pe urmă. Deplângem nedreptățile și dacă ele se produc, însă sângele fiilor noștri nu-l vom vărsa decât pentru cauze românești. De aceea înainte de a trage spada, suntem de părere că trebuie să privim serios șansele de succes și să nu aruncăm țara în prăpastie.

Poporul românesc fixat în această parte sudestică a Europei are o misiune de îndeplinit. Chiar din cauza revendicărilor sale imprescriptibile, întâiul său gând trebuie să fie consolidarea, prin toate mijloacele, a regatului a cărui existență este garanția și speranța românismului întreg.

Să-ți ei însărcinarea de a răsbuna toate relele pământului fără să te întreb unde te poate duce aventura e o concepțiune care nu ne spune nimic bun.

Oricât de idealist să fie rolul lui Don Quichot, care colindă munții și văile ca să apere fecioarele și să lupte câte odată din greșală cu morile de vânt — noi nu vom renunța întrucât ne privește, la rolul nostru pe care l'am schițat.

Avem sentimentul că marea majoritate a Românilor ne aprobă.”

Citim în „*Dreptatea*” din București:

Un membru al guvernului a făcut într'un cerc de intimi următoarele foarte impotrante declarațiuni:

— *S'a convins și „Acțiunea Națională” afară de Mille, că politica guvernului e cea*

oamenii mulți din imperiu se împart în două categorii — acei cari cetesc și acei cari nu cetesc *Simplicissimus*.

Ofițerii, cari se văd la fiecare moment biciuiți, nu sunt cei mai puțini curioși de cuprinsul său și după cum se spune, însuș Wilhelm al II-lea se privește adesea în coloanele lui, cu un aer visător.

Simplicissimus este cel mai îndrăgnet și cel mai curajos dintre ziarele germane, căci nu atacă numai guvernul, dar chiar pe însuș împăratul și nu încapă îndoială, că în mișcarea generală de frondă și cenzură, care se îndreptă până în momentul războiului, contra monarhului, ziarul dela München are alături de revista *Zukunft* a lui Maximilian Harden, o mare parte. În această țară de disciplină și respect, *Simplicissimus* a îndrăznit cel întâi să ridiculizeze persoana imperială, să critice actele, atitudinile, mâinile sale și numai după ce acest ziar a făcut începutul, s'au găsit imitatori, mai ales când s'a văzut că nu e nici un pericol.

Tendințele sale generale sunt pacifiste — vorbim de epoca dinaintea conflagrației europene — antiolericale și liberale; nu cruță pe nimeni și în genere, e sincer și liber în mișcările sale, ceea ce face succesul său, într'un stat în care libertatea este atât de măsurată.

Când a apărut acum 18 ani, având ca firmă și blazon un dulău teribil care-și rupe lanțul, *Simplicissimus* trăgea de-abia 20.000 de exemplare și se vindea cu zece pfenigi numărul. Era

mediocritatea. Ziarul vegeta și atacurile sale contra miniștrilor, a generalilor, a poporului german în unele din apucăturile sale ridicule, în contra împăratului însuș, deconcentrau publicul.

— „*Asta nu poate dura*” — era părerea generală și ar fi fost poate așa, fără amestecul binevoitor (?) al administrației.

Într'o zi, ziarul a fost dat în judecată, în virtutea articolului 361, paragraful 2, din codul penal pentru *Grober Unfug* (scandal grosolan) și din acest moment, succesul lui *Simplicissimus* a fost asigurat.

După acest mare proces, tirajul ziarului s'a urcat la 65.000 exemplare și cum mai pe urmă, au venit și alte procese, el s'a ridicat din nou.

Astăzi, *Simplicissimus* trage 100 mii de numere, cu prețul de 30 pfenigi exemplarul, și editorul, Albert Langen, își freacă mâinile de bucurie, nu mai puțin și colaboratorii, cari sunt coasociații săi.

Această stare de prosperitate nu s'a obținut însă fără ne cazuri și mizerii. Primul *Grober Unfug* a costat pe Theodor Heine, cel mai incisiv și mai amar din grupul dela *Simplicissimus*, șase luni de închisoare, iar al doilea alte șase, pe cari le-a făcut, fără să i se reducă măcar o zi din ele, pe Thoeny două luni și au mai fost și alte condamnări.

Editorul, care mergea la sigur la doi ani de pușcărie a fost mai prudent. El a luat-o la sănătoasă și s'a instalat la Paris, unde a stat cinci

ani, până când pedeapsa s'a prescris. Ziarul a continuat însă să apară mai departe și văzând că nu are ce-i face, administrația s'a plictisit și astăzi, nu-l mai săcăește.

Dar în afară de vigoarea spiritului său, curajul și verva sa satirică, mai trebuie să arătăm aici și admirabila organizare a lui *Simplicissimus*, care este unică, în presa mondială.

Artiștii colaboratori și cei doi redactori ai săi, dnii Ludwig Thoma și Geheeb, cari sunt doi cunoscuți oameni de litere sunt, cum am spus acționarii foaiei și împart cu editorul beneficiile considerabile ale unui tiraj, care reprezintă 30.000 mărci pe săptămână, fără publicitate. Ei câștigă astfel mai mult de 30.000 mărci pe an și sunt obligați prin contract, să dea câte trei desemnuri pe lună, cari le sunt plătite, cu bucată.

În cazul însă când lipsesc dela îndatoririle lor, li se reține din leafă o sumă echivalentă și astfel editorul și-a asigurat o colaborare regulată și conștiințioasă, atât din partea redactorilor, cât și mai ales din partea artiștilor.

Din acești din urmă, fiecare are specialitatea lui.

Heine are caricatura politică de actualitate și el este șeful grupării dela *Simplicissimus*. Bruno Paul își exercită talentul asupra funcționarilor, țărănilor și a soldaților. Reznicek desemnează femeile elegante și cocotele. Thoeny sarjează pe ofițeri și lucrători, iar triumful său este calul. Gulbanson a creat galeria contem-

mai bună. Ei spun că au pierdut momentul, dar recunosc și ei că, oricum, acum nu e momentul. Dacă l'am pierdut sau nu, se va vedea la ora socotelilor. Fapt e că România e neutră și va rămâne neutră.”

Ziarul „Viitorul” publică un semnificativ articol, care pune pe seama „unui cetățean”, următoarea declarație ce nu poate fi decât gândul însuș al guvernului:

— „In joc sunt interesele nu ale unei țări, ci ale unui neam care își afirmă cu energie rostul existenței sale. Astfel fiind, dacă guvernul ar face azi o declarațiune manifestând înclinarea spre una din cele două politici în cumpăna cărora stă, ar trebui să meargă imediat până la consecințele cele mai din urmă ale acestui act de guvern. Or, aceasta însemnând lămurirea unei atitudini acțiunea, ori care ar fi ea, ar fi evidentă pentru una sau alta din grupările beligerante.

Aceasta vor unii și asta nu se poate. Iată pentru ce, deci, atitudinea cuminte a poporului, așteptarea lui increzătoare în speranța luminei de mâne, certitudinea că totul va fi dus cu bine și la bun sfârșit, pornește din acel izvor de virtuți românești care ne-a asigurat existența în toate vremurile sub bejeniiile cele mai grele, în vârtejul împrejurărilor pe care vremea ni le-a hărăzit.”

Importanța stăpânirii Prutului.

III.

Foloasele pe cari Prutul le-ar putea aduce atât Moldovei cât și Basarabiei, sunt de mare importanță pentru dezvoltarea acestor provincii și vom căuta să le analizăm aci.

În primul rând, din cauza cursului neregulat, apele Prutului nu au scurgerea suficientă, ceea ce face ca pe timpul ploilor de primăvară, apele acestui râu să treacă peste maluri și să acopere lanurile, amenințând satele. În unele locuri chiar distrugând malurile, mutând în cele mai multe cazuri depozitele și sedimentele de pământ din partea Moldovei înspre partea Basarabiei, ceea ce dă loc la o deplasare lentă a râului. Aceste pagube vor fi mai lesne evitate prin canalizare regulată decât prin construirea de diguri. Aceste diguri, chiar dacă nu sunt rupte de apele mari, nu opresc creșterea peste măsură a nivelului. O îndreptare a albiei și canalizarea ar evita creșterea apelor peste maluri. Îndepărtându-se cotiturile prea numeroase și accentuate ale râului, curentul nu va mai găsi obstacole în cale și apele vor avea întotdeauna scurgerea liberă. Când nivelul apelor va crește, curentul găsind drum neted va căpăta viteză

poranilor celebri. În sfârșit, Schulz, care e încă și poet, ilustrează scene simbolice, politice și sociale.

Dintre toți acești artiști, numai Heine își face singur legendele caricaturilor sale. Ceilalți nu execută decât desemnii, iar textul îl adaptează redactorul Geheeb, care are un ochiu sigur și o abilitate neîntrecută, în această misiune.

Unul dintre desemnii cari au adus lui Theodor Heine o condamnare de șase luni, și care a apărut la moartea lui Bismarck, reprezintă doi stejari. Unul mare și puternic, a fost sfărâmat și răsturnat la pământ, pe când alătura cu el, un altul mic și plâpând, stă în picioare.

Totus, el se încovoiaie sub greutatea pajurei prusiane, care se lasă pe ramurile lui, și desemnii acesta, deja atât de expresiv prin el însuș este însoțit de legenda:

— „Vulturul e nevoit acum să se așeze, pe copacul acesta, atât de bescisnic”.

Numai pentru atâta, Heine a făcut șase luni de pușcărie!...

mai mare și prisosul cantității de apă își va face drum tot în albie spre părțile mai joase de mai la vale, în loc de a trece peste maluri, cum se întâmplă acum.

Acest prisos de apă se va scurge repede, în schimb însă, nivelul normal va fi întotdeauna acelaș cu variațiuni mult mai mici decât acum.

În prezent se întâmplă de multe ori ca în unele puncte, pe o lățime de 150 m., apa să nu aibă mai mare adâncime decât 1 jum. picioare, sau jumătate de metru, iar în altele adâncimea ei să fie de 2—3 metri când apele sunt scăzute.

Tinând seamă de faptul că pentru un canal navigabil se cere o lățime de 8—10 metri (cu locuri mai largi în anumite puncte pentru încrucșarea vaselor) și că lățimea actuală a râului variază între 50—100 metri, este evident că prin formarea canalului navigabil uniform pe o lățime mai îngustă decât cea de acum, adâncimea apei, ce va umple acel canal va fi în proporție cu atât mai mare cu cât lățimea este mai micșorată. Calculul ne arată destul de deslușit că reducând lățimea dela 100 sau chiar numai dela 50 de metri la 10 metri lățimea canalului, adâncimea apei acolo va fi cel puțin de 2 jum. metri în loc de o jum. metru, cât e acum pe alocurea.

Pentru navigațiunea vaselor de felul celor construite în ultimul timp de Serviciul Navigațiunei fluviale române cu o capacitate de 30 de vagoane, este suficientă chiar numai o adâncime de 2 m. de apă și această adâncime va putea fi ajunsă în orice punct al Prutului până la extremitatea nordică a Moldovei așa că putem conta ca cu timpul să ajungem a transporta cerealele noastre dela Dorohoi la Galați și Sulina pe apă, în loc de a le trimite ca acum prin calea ferată la Galați-Brăila, sau cum se întâmplă mai normal, de a le expedia numai în Austria, unde agricultorii noștri sunt nevoiți de a le îndrepta din diferite cauze, cari fac imposibil transportul la Brăila-Galați.

În prezent agricultorii noștri din nordul Moldovei trebuie să se mulțamească cu ceea ce pot obține dela cumpărătorii din Austria și nu se pot folosi de avantajele comerțului pe mare în lumea largă, unde se găsesc deosebiți și prețuri mai bune. Ceea ce-i îndepărtează pe producătorii din nordul țării dela piața universală este faptul că transportul pe calea ferată până la locul de încărcare în porturi, este prea scump pentru ei, iar de altă parte, lipsa mijloacelor de transport mai cu seamă în anumite timpuri de peste an, înlătură cu totul posibilitatea că mărfurile să poată fi aduse până în porturi.

Valoarea strategică a României.

Acum câțva timp, Maiorul Otto Wachs, un eminent critic militar german a publicat un foarte interesant articol în „Westöstliche Rundschau” tratând despre însemnătatea politică a României. După ce descrie importanța politică a României, maiorul Wachs, continuă a descrie valoarea strategică a țării; ca probă invocă trecutul și luptele sângeroase cari au avut loc pe malul Dunării de jos.

În partea de nord și nord-est provinciile Valahia și Moldova formează un unghiu drept cu Alpii Transilvaniei și Carpații; înspre est și nord-est frontierele sunt Prutul și brațul Dunării, Kilia, care trece la nordul Dobrogei; la sud curge Dunărea cu trecerile importante Vidin și Rusciuc, pe malul drept, și în fața lor, Calafat și Giurgiu. Râurile Siret și Olt care se varsă în Dunăre, formează linii strategice bine împărțite.

În anul 1877, după nobilul ajutor ce dete Rușilor, România s'a văzut forțată de ei să cedeze Basarabia, pierzând linia de apărare formată la nord și est de Nistru; Ingratitudinea Rușilor a făcut pe Români să se pună pe lucru și să fortifice frontierele dinspre partea de unde ar putea să vină un pericol în viitor.

Scopul este pe deplin îndeplinit prin linia de apărare a Siretului și fortificațiunile Galați și Focșani; iar ca centru, capul de pod dela Nămolosa. Câmpul întărit dela Galați, pe malul stâng al Dunării, se întinde înspre nord-

vest pe o lungime de 15 klm., și constă din trei linii, una în urma alteia, formând 12 grupuri de baterii și alte lucrări. În partea de sud a liniei se află Dunărea, la est lacul Brateș, care apără orașul în direcțiunea frontierei ruse. Două linii ferate lângă Galați cu Moldova și Muntenia, o a treia linie dacă nu s'ar fi stricat ar lega Galați cu Odesa.

Totus e în perspectivă legarea liniei București-Iasi-Petrograd.

Platoul câmpului întărit comandă Dunărea și Brateșul, iar trecerea lor de către un inamic este imposibilă cât timp câmpul este ocupat de trupele române. Câmpul întărit din Focșani se află pe vechea frontieră între Muntenia și Moldova, el ocupă o întindere mare, ca și acel din Galați; el este compus din baterii cari se apără una pe alta.

Focșanii ocupă o poziție strategică foarte importantă ca centru a mai multor linii, acoperind și linia ferată București-Iasi.

Capul de pod dela Nămolosa, aproape de punctul unde se unește Putna și Râmnicul cu Siretul, are o întindere de 10 klm., apărut de mai multe grupuri de baterii. Linia defensivă Galați-Nămolosa-Focșani formează o piedecă importantă la înaintarea unei armate care s'ar îndrepta spre Dunăre, venind dinspre Prut sau Marea Neagră.

Deasemenea închide drumul unui inamic, care ar încerca să vină pe valea Moldovei, și acoperă linia ferată Buzău-Făurei.

În nordul Moldovei se află Botoșani, a cărei însemnătate constă în faptul că dacă Austria și România s'ar uni într'un războiu viitor, Botoșanii vor acoperi partea de nord împiedecând pe Ruși de a ajunge la Dunăre.

Centrul principal al apărării se află între Siret și Olt în cercul de forturi care înconjoară capitala. Câmpul întărit dela București, ocupă o întindere de 72 klm., și este, după Paris, cel mai mare și mai bine întărit din lume; poate servi ca punct de adunare unei armate de 200 mii sau 250.000 de oameni. Cele mai însemnate forturi, din punctul de vedere militar, sunt cele dela Chitila-Otopeni și Afumați, la nord și nord-vestul capitalei.

Situația politică în Bulgaria.

Intervenția ministrului Rușiei. — Cererile Bulgariei rămân aceleași: Desființarea totală a tratatului dela București. — Un prânz la legațiunea rusească. — Tratatul cu împătrita înțelegere.

— Corespondență particulară. —

În cea din urmă întâlnire cu d. Radoslavoff, ministrul plenipotențiar rusec drul Savinski, a cerut să știe încăodată minimele pretenții bulgare, pentru a se trata serios satisfacerea lor și amestecul Bulgariei în războiu.

Se asigură că d. Radoslavoff a dat să se înțeleagă cumcă minimele pretenții rămân aceleași, dupăcum au fost formulate la începutul tratativelor dintre Bulgaria și înțelegere.

Din acest cantonament, care consistă în deplina revizuire a tratatului din București, guvernul bulgar nu se va îndepărta cu nici un preț de cererile sale. Linia Midia-Enos și toată Macedonia, susținând că Macedonia a fost și trebuie să fie bulgară și nu se poate împărți, cel puțin până în acel moment, de când determinarea chestiunii macedonene depinde de Bulgaria.

Aseară s'a dat un dineu urmat de o recepție la legațiunea rusească în onoarea noului însărcinat de afaceri englez, O. Beurn.

La recepție erau invitați reprezentanții din toate partidele precum și din organizația macedoneană.

Scopul acestei adunări fusese de a se întâlni toți între dâșii și să discute împreună asupra diferitelor chestiuni. D. Savinski a convorbit cu fiecare în particular.

Din acest fapt se poate conchide că înțelegerea are de gând să adopteze altă tactică pentru a câștiga Bulgaria.

S'a remarcat că în mijlocul tuturor invitaților, cari erau în ținută de gală, d. Torlakoff, agrarian s'a prezentat în costum național.

Asupra tratativelor cu Turcia d. Radoslavoff a declarat că ele sunt în bun mers.

Dar noul ziar „Duma” (Cuvântul), care a început să apară dela 1 curent, scrie că a aflat din sorginte diplomatică că intreruperea tratativilor turco-bulgare e în ajun de a se face, căci nu au dat și probabil nu au să dea rezultatele așteptate.

Pentru moment trenul din Constantinopol nu a sosit de trei zile, așa că azi direcția căilor ferate a primit înștiințare dela căile ferate orientale că, după ordinul guvernului turcesc orice corespondență, între Constantinopol și Bulgaria se întreprinde pe timp nedeterminat.

„La Tribune des Balkans” scrie:

O persoană apropiată de guvern ne-a declarat asupra chestiunii tratativilor pentru concesiuni Bulgariei: Tratativilor dintre Bulgaria și împărțita înțelegere precum și acelea dintre Bulgaria și puterile centrale europene sunt stagnante.

Cotiturile guvernului nu sunt văzute cu ochi buni de nici una din grupări. Reprezentantii guvernelor se țin de câteva zile în rezervă, circumstanță, care vorbește, că puterile vor să provoace o mai mare precizie asupra guvernului.

D. Radoslavoff pe de altă parte a declarat că tripla înțelegere nu a înmănat încă răspunsul, și că nu sunt nici semne că acest răspuns va fi înmănat în curând.

Apropos, de asta ziarul „Duma” de ieri scrie: „In cercurile noastre oficiale predomina dispoziția de a se amâna, cât se va putea mai mult ziua hotărârei noastre cu una sau alta din părțile beligerante. Persoane apropiate de ministrii susțin, că pentru acest scop s'ar putea chiar crea motive pentru disolvarea camerei. S'ar lua ca pretext serioasele desbinări din fracțiunile majorității guvernamentale stambuloviste.

Aceste desbinări au ajuns la culme. Lupta dintre Ghenadiw și partizanii lui și fracția cu Dobre Petkoff e inversunată.

Au sosit și partizani din provincie și țin ședințe. Și fiecare după partid susțin excluderea lui Ghenadiw din partid și șelie sau cea a lui Dobre Petkoff.

Se vorbește că se poate chiar ajunge la complicații în minister, adică demisiunea unuia din ministrii stambuloviști. St.

Apel

către familiile membrilor „Asociațiunii” căzuți pe câmpul de luptă.

Crâncenul războiului, al cărui martori suntem, pretinde numeroase jertfe de viteji din sânul poporului nostru. Intre eroii căzuți pe câmpul de onoare în luptele pentru tron și patrie „Asociațiunea” noastră încă numără câtva din membrii săi cei mai vrednici. Ca semn de pietate pentru acești viteji, cari și-au vărsat sângele în credința unui viitor mai bun al poporului nostru, și pentru păstrarea numelui și chipului lor pentru viitorime, comitetul central al însoțirii noastre culturale, în ședința sa din 10 I. c., a hotărât, să întocmească un album al eroilor din anii 1914—1915, căzuți în lupta pentru tron și patrie, și foști membrii ai „Asociațiunii”, care album să se păstreze într'un loc de cinste în Muzeul „Asociațiunii”.

Spre scopul pregătirii acestui album, rugăm pe stimatele familii ale membrilor „Asociațiunii” de orice categorie (onorari, fondatori, pe viață, ordinari, ajutători, sau membri ai secțiilor literare-științifice), căzuți pe câmpul de luptă sau decedați în spitale sau acasă, ca ostași, în urma războiului actual, să binevoiască a trimite la adresa biroului „Asociațiunii” (Sibiu, Șaguna, 6) câte o fotografie (dacă se poate, format cabinet) a scumpulor lor decedați, însemnând pe dosul ei, în mod legibil, numele decedatului, ocupațiunea lui și localitatea, în care trăia înainte de război, calitatea sa de membru al „Asociațiunii”, anul nașterii, data morții, rangul său ca militar, trupa, la care a servit, distincțiile sale militare, și, dacă se știe, locul, în care a căzut sau a fost rănit cel decedat.

Fotografiile pot fi însoțite și de date biografice mai amănunțite, cari se vor păstra în arhiva „Asociațiunii” și la timpul său se vor da publicității.

Avem nădejdea, că rugarea noastră va fi ascultată și astfel se va putea întocmi acest album, de interes atât familial, cât și obștesc.

Sibiu, 9 (22) Iulie 1915.

Pentru comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”:

Andrei Barseanu,
prezident.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 24 Iulie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: În urma atacurilor victorioase întreprinse în zilele din urmă de armata arhiducelui Iosif Ferdinand, inamicul a părăsit ieri pozițiunile sale între Vistula și Bistrița pe o lungime de 40 kilometri, și s'a retras la 8—10 kilometri spre miazănoapte într'o linie prealabilă construită. Străduințele inamicului, ca să se întărească dincoace de această linie în alte pozițiuni preparate dinainte, au fost zădărnice, urmărindu-l corpul nostru de armată. Numărul prizonierilor aduși la armata arhiducelui, împreună cu cei amansați deja a sosit la 45 ofițeri și 11.500 de soldați de rând.

La miazănoapte dela Grubiesow forțele germane au pătruns în pozițiunile inamicului. La Sokal, Rușii au reînnoit atacurile lor zădărnice împotriva pozițiunilor noastre de pe țărmul răsăritean al Bugului.

Nemijlocit lângă Ivangorod, inamicul a făcut câteva încercări de ieșire, zadarnice, împotriva trupelor corpului de armată din Ardeal. În celelalte părți ale frontului nostru, situația, cu toate că se dau lupte cu o putere variabilă, e neschimbată.

Trupele aliate ce luptă între Pilița și Bug au făcut dela 14 Iulie până azi cam la 50 mii prizonieri.

Pe frontul italian: Deși lupta în circumscripția Goriziei nu s'a terminat nici ieri și nici azi noapte, nereușirea deplină a celei a doua ofensive italiene devine tot mai evidentă. Împotriva întăriturilor dela capul de pod dela Gorizia, precum și împotriva înălțimilor dela Podgora s'a pornit ieri seara un nou atac, pe care însă l-am înădușit îndată la pornirea lui cu focul artileriei noastre. Contraatacul trupelor noastre de acolo l-a respins deplin pe inamic. Atacurile italiene pe marginea de miazănoapte-apus a platoului Doberdo au slăbit și sunt mai rare.

Inamicul nu mai atacă noaptea. Tentativele de atac ale inamicului, repetate pe frontul dintre Polazzo și Vermegliano le-am pus stavilă cu ușorință. La Selz, inamicul a pătruns ieri înainte de amiază în o parte a tranșeelor noastre ce se găsesc la marginea platoului. Prin contra-atac puternic am pus stăpânire iarăș pe pozițiunile noastre de mai înainte și l-am respins pe inamic pe întreg frontul. Ziua de azi s'a început deja mai liniștit. În regiunea Krnului am respins toate atacurile inamice. S'a distins cu acest prilej în chip deosebit regimentul de infanterie ce poartă numele arhiducelui Iosif. Pe fronturile din Tirol și Carintia situația e neschimbată.

Budapesta, 24 Iulie. — Se comunică dela comandamentul mării de război:

În 23 c., dimineața, crucișătoarele noastre și vapoare însoțite au bombardat cu succes linia ferată de pe țărmul de răsărit al Italiei, pe o lungime de peste 160 kilometri. Am pricinuit mari stricăciuni în gările dela Chianti-Campomarino-Rossosia-Termold și Ortona, iar gările Benedetto și Grotta-mare le-am incendiat cu focul nostru. La gara Ortona am distrus cu focul nostru turnul de apă, am stricat un elevator plutitor și am scufundat un vapor de echipare. În Ortona am distrus două fabrici, iar unele i-am pricinuit grave stricăciuni. Toate hornurile fabricelor au fost dărâmate. Am distrus viaductul căii ferate dela Termoli. Am distrus calea ferată în sus de Morro și afară de aceasta am bombardat o cazarmă în Benedetto. Semaforul dela Tremisi e o ruină. Cablul de acolo ruinat. Forțele maritime inamice nu s'au arătat.

Berlin, 24 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La Souchez, Francezii au înnoit noaptea atacurile lor zadarnice cu granatele de mână. În urma exploziilor din Champagne anunțate ieri, inamicul după cum s'a constatat îndubitabil, a suferit mari pierderi. Întreprinderea inamicului, ca să ne alunge din pozițiunea, ce am cucerit-o, a eșuat. La miazăzi dela Leintrey, avânturile noastre au respins din nou avansările inamicului. Detașamentul puternic de recunoaștere, german, despre care face amintire comunicatul dat de comandantul francez, în 23 Iulie, seara la orele 11 și pe care l-au alungat peste Seil, se compunea din 5 oameni, cari au tăiat piedecile inamicului și perzând un om s'au retras. În regiunea dela Münster s'au dat ieri lupte de o violență mai

mică. După luptele mai mari din urmă zac în fața frontului nostru cam 2600 Francezi căzuți.

Pe frontul oriental: Armata generalului Below a înfrânt la Savle a 5-a armată rusească. După lupte continue, marșuri și urmărire timp de 10 zile, trupelor germane le-a reușit ieri să-i silcească pe Ruși să primească lupta în regiunea Rozalin și Szadow, înfrângându-i și respirându-i. Dela începutul acestei operații, 14 Iulie, prada de război făcută a sosit la 27 mii prizonieri, 25 tunuri, 40 mitraliere, peste 100 che-soane încărcate și trăsurile cu muniție, mult bagaj și alt material de război. Pe Narew, armata generalului Gallwitz a cucerit, cu un irezistibil și viguros asalt, cetățile Rozam și Pultusk și a forțat trecerea peste râu între aceste două localități. Forțe mari se găsesc deja pe țărmul de miazăzi. Mai spre miazăzi-noapte și mai spre miazăzi, trupele noastre înaintează spre râu. În luptele ce s'au dat începând din 14 Iulie, între Niemen și Vistula, am capturat 40 mii Ruși, 4 tunuri și 90 mitraliere. Cetățile Rozam și Pultusk sunt în stăpânirea noastră, asupra cantității muniției capturate încă nu putem avea o privire generală. În luptele mai mici din fața Varșoviei date în zilele din urmă am capturat 1250 de prizonieri și 2 mitraliere. La miazănoapte dela gura Piliței trupele aliate au ajuns până la Vistula.

Pe frontul sudoriental: Dela gura Piliței până la Kozienice (la miazănoapte-apus dela Ivangorod) l-am respins pe inamic peste Vistula.

La Ivangorod trupele noastre s'au apropiat de frontul apusean al cetății. Intre Vistula și Bug, luptele continuă cu îndârjire.

Lângă Sokal am respins atacurile Rușilor îndreptate împotriva întăriturilor capului de pod. Cu acest prilej s'a distins mai cu seama un regiment din Turgingia.

Trupele germane și austro-ungare ale armatelor mareșalului Mackensen și colonel-generalului au capturat începând din 14 Iulie, cam 50 mii Ruși. Asupra numărului exact al prizonierilor, precum și asupra materialului și cantității prăzii încă nu putem avea o privire.

(Notă: Rozalin se găsește la 17 kilometri, la miazănoapte dela Sadow.)

Budapesta, 25 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc. Ziua de ieri a trecut relativ în liniște. Trupele noastre au respins la Ivangorod câteva ieșiri slabe ale inamicului.

La miazăzi dela Krilow am zădărnicit întreprinderea Rușilor de a trece peste Bug.

Situația dealtminteri e neschimbată.

Pe frontul italian: În circumscripția Goriziei acțiunea inamicului s'a redus la o canonadă puternică, întreagă ziua.

Atacurile desperate întreprinse noaptea împotriva pozițiunilor noastre de pe marginea platoului Doberdo s'au prăbușit iarăș cu mari pierderi pentru inamic și n'au putut avea nici o înăurire asupra faptului că asaltarea frontului de pe litoral e zădărnice.

Berlin, 25 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La marginea de răsărit a Argonilor am aruncat în aer un blockhaus al inamicului. La Launois, la miazăzi dela Beaux de Sapt, Francezii au pus piciorul într'o mică parte a tranșeelor noastre anterioare. Asupra cetății Dunkergue am aruncat mai multe bombe.

Pe frontul oriental: Armata generalului Below a dat lupte cu ariergardele inamicului. Aci am capturat ieri 6000 Ruși. Pe Iesia, la miazăzi dela Kovno și în regiunea Bembo, la miazănoapte-răsărit dela Suvalki, cu prilejul atacurilor întreprinse de Ruși am cucerit câteva tranșee rusești. Dela regiunea la miazăzi dela Ostrolenka până la Pultusk am trecut pe întreg frontul peste Narew. La miazăzi-răsărit dela Pultusk trupele noastre s'au apropiat de Bug. La miazăzi-apus dela cetate, deși inamicul opune rezistență viguroasă, am ajuns până la linia Nasielsk-Grzowo. La apus de Blonie am cucerit mai multe pozițiuni ale inamicului și la miazăzi dela Varșovia am ocupat cu asalt localitățile Ustanov-Lbiska și Iasganew.

Pe frontul sudoriental: Situația trupelor germane nu s'a schimbat.

Consiliu de miniștri român.

București. — Un consiliu de miniștri a avut loc, Mercuri la ora 11 a. m. la d. Ion Brătianu, președintele consiliului.

Toți dnii miniștri au fost prezenți afară de d. Em. Costinescu ministru de finanțe, care a fost reținut la Sinala.

Consiliul s'a ocupat cu chestia ordinelor de zi. Cum ar pute fi cucerite Dardanele?

Berlin. — După știri din Londra, generalul Hamilton — într-o convorbire cu lord Kitchener — ar fi declarat, că cucerirea Dardanelor ar fi posibilă numai în cazul când statele balcanice ar intra în acțiune contra Turciei sau dacă Rușii ar trimite 200 mii de oameni contra Bosforului.

Imprumut român la Londra.

București. — Guvernul român a început negocieri pentru contractarea pe piața Londrei a unui nou imprumut de 125 milioane lei.

INFORMAȚIUNI

Arad, 26 Iulie 1915.

Parastas. Aflăm, că Duminecă s'a oficiat în capela română din Viena parastas, asistând numeroși membri ai coloniei române și soldați români, întru odihna sufletului fericitului **Petru de Mocsonyi**, căzut pe câmpul de onoare. (Dr.)

Dăruiri pentru „Crucea roșie”. Locuitorii din comuna *Semlac* au dăruit 9 saci făină, 80 kgr. slănină, ouă; locuitorii din comuna *Seitin* au dăruit 8 saci făină, ouă, 30 kgr. slănină; locuitorii din comuna *Pecica-rom*, și *maghiară* au dăruit o cantitate mare de făină, ouă, slănină, unsoare. Toate aceste dăruiri au fost făcute spitalului din Arad, strada Deák Ferencz, pentru cari donațiuni marimonioase a locuitorilor din comunele mai sus numite dirigenta spitalului și pe calea aceasta le aduce cele mai profunde mulțămiri: *Văd. Dr. Trailescu*, patroana spitalului.

† **Colonel Ioan Bogdănescu**. Ni se anunță din București: A încetat din viață, în urma unei scurte suferințe, în Buzău, colonelul *Ioan Bogdănescu*, un foarte statornic și foarte respectat membru al partidului conservator. Colonelul Bogdănescu era și acumna presedintele consiliului general din Buzău. Regele Carol avea totdeauna o mulțămire de a reaminti că Bogdănescu ajuns comandant al unui regiment de cavalerie fusese cel dintâi sergent de călărași care escortase trăsura Lui când și-a luat drumul dela Severin la București la sosirea-I în țară. Colonelul Bogdănescu lasă regrete unanime.

Un grav accident de aviație s'a întâmplat Joi dimineață la aerodromul dela Băneasa (România). Locotenentul *Pezeș* venea la aterisaj în sbor planat, dela o înălțime de 1500 m. Tocmai atunci trecea un pluton de milițieni pe câmpul de aterisaj. Când a văzut soldații, lt. *Pezeș* a voit să se ridice din nou, dar n'a mai prins motorul la timp. Plutonul s'a împrăștiat afară de un milițian, care, probabil zăpăcit, nu s'a mișcat. Aparatul care venea la înălțimea unui om, a lovit pe nenorocitul cu șasiul la spate, iar cu helicea în cap.

După cinci minute milițianul a încetat din viață.

† **Eustație Pașcovici** directorul și casierul însoțirii de păstrare și avans din Gurahumorului (Bucovina), a încetat din viață în etate de 57 ani, după un morb lung și greu în 6/19 Iulie a. c. în Gurahumorului. Inmormântarea s'a făcut Joi, la 9/22 Iulie. Odihnească în pace.

Orădanii n'au de lucru. Din nr. de Joi al ziarului „Nagyvárad” vedem, că publicul din Oradea-mare, în lipsa altei ocupațiuni mai raționale, se alarmează cu vești fantastice, făcându-și reciproc frică. Ba că am suferit o teribilă înfrângere, ba că *Lemberg* este iarăși în mâinile Rușilor, etc. Ultimul debut al acestui public dispus a se alarma pe sine însuși, este, că episcopul **Dr. D. Radu** a fugit în România, de unde nici nu se mai înapoiază, pentru că regatul vecin ne-a declarat deja războiul. Consimțim pe deplin cu energicele proteste ale ziarului „Nagyvárad”, care vestejește aspru acești fabricanți de minciuni alarmante. P. S. Sa episcopul **Dr. Radu** se află la cură în *Marienbad*, de unde a și trimis o depeșă, protestând de asemenea, contra născocirilor tendențioase. Dar ce să le faci Orădanilor, dacă nu au alta de lucru, decât să-și facă vânt ca calul cu nărav. — (Dr.)

Atașat naval englez la București. *Cetim în „Viitorul”*. Guvernul englez a numit un atașat naval pe lângă legația Angliei la București. Este primul atașat naval în țara noastră, care prin faptul acesta, este consacrată de Marile Puteri ca țară maritimă.

† **Romul Vațian**, stud. în anul al IV-lea la facultatea de drept a universității din Budapesta, voluntar în reg. 33 de infanterie ces. și reg. din Arad, după o lungă boală contractată ca soldat, aici în orașul nostru, a încetat din viață în 7/20 Iulie a. c. în comuna Baia (lângă Arad) în etate de 23 ani.

Cu **Romul Vațian** se stinge un universitar muncitor, demn și plin de avânturi. Rămășițele pământești ale defunctului au fost coborite la odihna de veci Joi, în 9/22 Iulie, la orele 11 a. m. în cimiterul gr.-or. rom. din Baia.

Prohodul a fost oficiat de pâr. protopop al Radnei, d. *Procopie Givulescu*, asistat de dnii preoți *Ioachim Turcu* (din Radna), *Neiculescu* (din Toc), *Pelle* (din Miniș) și *Musca* (din Goșodia).

Panegiricul a fost rostit de pâr. protopop *Givulescu*, iar în fața mormântului a rostit o cuvântare în numele tinerimei, clericul *Turcu*.

Multă lume din Baia și jur a petrecut la odihna de veci sicriul lui **Romul Vațian**. Din prilejul trecerii lui din viață întristata familie a lansat următorul anunț funebrel.

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința rudeniilor, prietenilor și tuturor cunoscuților, că preaiubitul fiu, frate, nepot și verișor **Romul Vațian**, iurist de anul IV-lea la universitatea din Budapesta, voluntar în regimentul 33 de infanterie ces. și reg. din Arad după lungi și grele suferințe, împărtășit fiind cu sfânta taină a cuminecătorei, azi în 7/20 Iulie a. c., la 7 ore dimineața în etate de 23 ani, a repausat în Domnul.

Rămășițele pământești ale preascumpului nostru defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Joi în 9/22 Iulie a. c., la 11 ore înainte de amiază, în cimiterul român greco-oriental din Baia. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Baia (Kisbaja), la 7/20 Iulie 1915. **Romul Vațian**, paroh r. gr.-or. în *Ghiroac*, *Sidonia Vațian* n. *Moise*, părinți. *Traian*, medicinist de anul III, voluntar, *Hortensia*, *Roma*, *Felicia*, ca frate și surori. *Ilie Moise* și soția *Ecaterina*, *Văd. Ana Vațian* n. *Bogdan*, ca bunic și bunice. Și numeroși unchi, mătușe, veri și verișoare.

Știri din Bucovina. *Cetim în „Foaia Poporului”* ce apare în Câmpulung (Bucovina): *Diracțiunea căilor ferate* s'a mutat zilele aceste din *Vatra-Dornei* la *Cernăuți* unde și-a început activitatea normală. — *Comanda jandarmiei* și-a mutat de asemenea cancelariile din *Rădăuți* la *Cernăuți*. — Celelalte oficii rămân deocamdată încă în *Dorna*. Fiind însă situațiunea noastră militară lângă *Cernăuți* atât de sigură, că unele oficii s'au putut muta acumna la *Cernăuți*, se poate aștepta că și celelalte oficii se vor muta în curând la *Cernăuți*.

La continue întrebări ce ne sosesc la redacție răspundem: Comitetul țării se află acumna în *Vatra Dornei*, unde funcționează regulat sub conducerea mareșalului țării baronul *Hormuzachi*. Banca țării se află în *Viena*, unde a activat un oficiu restrâns, plătind mai ales depuneri înapoi. Acelora, cari ar dori să plătească datoriile lor la banca țării, le putem atâta spune, că și în *Cernăuți*, în casa băncii țării este un birou de informațiuni, unde se primesc deslușiri în privința aceasta. La întrebarea, de ce banca țării nu e în țară, unde ar trebui să fie, nu putem răspunde, deoarece nu cunoaștem cauzele, de ce banca țării e totuși încă în *Viena*, pe când toate celelalte oficii se află în *Bucovina*. Adresa băncii țării e: *Viena*: I., *Bauermarkt* 8.

Averea cerșetorului. Cerșitorul spaniol *Romagosa*, încetând din viață, a lăsat în urma sa o avere de 170 milioane de pesete în efecte și imobile. Bogăția aceasta fanatastică o moștenește episcopii din *Madrid*, *Barcelona* și *Buenos Aires*. Nevasta cerșitorului se împărtășește de beneficiul unor clădiri. După moartea ei, clădirile acestea trec în proprietatea celor trei episcopi.

Bancnote á cor. 2 — false. Conform unei ordonanțe recente a ministrului de finanțe, se află în circulație un număr mai mare de bancnote false á cor. 2, de ale Bânței Austro-Ungare, emise în 1914. Semnele distinctive ale acestor bancnote false sunt următoarele: Executarea figurai albastre este defectuoasă. Bat la ochi indeosebi locurile mai albe de pe capul și părul figurai, precum și expresiunea feței mai rigidă, decât la bancnotele originale. In text, de altă parte, literile au o formă nehotărîtă. Pe partea cu text a bancnotei, liniile fondului verde sunt în multe locuri întrerupte. In text sunt următoarele greșeli: In cuvântul „GESETZLICHEM” litera „Z” este înclinată spre dreapta. In cuvântul „METALL” litera „T” este înclinată spre stânga, iar „L” al doilea dela sfârșit spre dreapta. In loc de cuvântul „Bárki” este falsificat „Barki” adevcă „A” fără accent. In cuvântul „Fötanácsos” lipsesc de pe „ö” acentele, adevcă semenele”. Falsificatele poartă cifrele bancnotelor din *Seria „A”*.

† **Iuliu Suceava**, absolvent al clasei a VI-a gimnaziale, după un morb scurt și greu a decedat *Vineri* în 23 Iulie st. n. a. c. în etate de 17 ani. Inmormântarea s'a făcut *Sâmbătă*, în 24 Iulie st. n. în cimitirul gr. or. din *Borgoprund*. Odihnească în pace.

Transporturile de mărfuri din străinătate pentru România, comandate în *Germania* și *Austro-Ungaria*, vor fi reluate chiar în cursul săptămânii viitoare.

Se vor expedia din aceste țări tot ce lipsește în țară și vor sosi de acolo în vagoanele C. F. respective, cari la înapoiere se vor încărca cu cereale românești, cumpărate de aceste țări.

Modalitățile în aliniamentele generale au și fost stabilite.

Ultima oră.

ATACUL IMPOTRIVA VARȘOVIEI PROGRESEAZĂ FAVORABIL.

Berlin. — „Lokalanzeiger” anunță: Atacul împotriva *Varșoviei* progresează favorabil. După toate semnele se pare, că *Rușii* intenționează să-și continue retragerea și dincolo de *quadrațul de forturi*.

JAPONIA RETROCEDEAZĂ CINGTAUL.

Budapesta. — „Ost-Asiatischer” anunță: *Japonia* s'a înțeles cu *China* pentru retrocedarea *Cingtaului*.

AM ZĂDĂRNICIT TRECEREA RUSILOR PESTE BUG.

Budapesta. — Din cartierul presei se anunță: La *Ivangorod* și spre *miază-zi*, *Rușii* au făcut încercări pe *Bugul superior*, să treacă râul, sfurtărie lor au eșuat însă. Spre *miază-noapte* dela *Grubeciv* câștigăm teren.

FLOTA RUSĂ IN APELE ROMÂNEȘTI.

București. — Ziarul „Dimineața” publică următoarele.

Flota rusă evoluiază în apele *Mării Negre*, încând toate vasele ce transportă petrol sau munițiuni pentru *Turcia* sau *Bulgaria*. Vaporul „*Craiova*”, care plecase din portul *Constanța*, în dreptul farului *Tuzla*, a fost silit să se înapoieze, deoarece flota rusă îl ieșise în cale să-l ineco. Vaporul era încărcat cu o sută de vagoane petrol cu destinația *Constantinopol*.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**.

ANUNT.

Un candidat de avocat

cu practică, află aplicare în cancelaria subscrișului.

Dr. AUREL PINTIA, adv.

Tenke (Bihar m.)

(Pi 2470—3)

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA“

ARAD, STRADA DE AK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

<i>Dor și jale</i> , Cântece din războiu (1914—1915). Cu o prefață de Dr. I. Urban Iarnik	1—
<i>Cântece din războiu</i> , 1 Viteșești Adunate de Dr. D. Cioloca	—40
<i>A. Vlahuță</i> , »Dreptate«. Nuvele	2—
<i>Munții noștri</i> , »Țara Țopilor«. Despre trecutul munților apuseni ai Transilvaniei. Date adunate din autori, manuscrise și tradiții de Rubin Pațiș, sen.	1'60
<i>Augusta Rubenescu</i> , »Pentru copii cei buni«. Povești Legată frumos	1—
<i>C. Colodă</i> , »Pățaniile lui Tândărică« (Poveștea unei păpușe de lemn) cu 56 ilustrațiuni	1'50
<i>Al. Ciura</i> , »In războiu«	1—
<i>Henrik Sienkiewicz</i> , »Prinsoarea«. (Judecata lui Jupiter)	—20
<i>Ioan Agârbiceanu</i> , »Arhanghel«. Roman din viața românilor a deleni	3—
<i>Ioan Agârbiceanu</i> , »Schițe și povestiri«	2—
<i>Ion Dragoslav</i> , »Volintiri«	1'80
<i>Delavrancea</i> , »Viforul«. Dramă în 4 acte	2'50
<i>D. D. Pătrășcanu</i> , »Timotheu Mucenicul«	2—
<i>I. Irimescu — Căndești</i> , »Pe drumurile cadrilăterului«. Impresii și note	1'50
<i>Haralamb G. Lecca</i> , »Dincolo«. Din Dunăre 'n Balcani	1—
<i>Goethe</i> , »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun	1—
<i>Ion Gorun</i> , »Robinson în țara Românească«. Povești din zilele noastre	1—
<i>G. Rotică</i> , »Poezii«	2—
<i>Ioan Adam</i> , »Pe lângă vatră«. Pilde și glume țărănești	1'50
<i>V. Alexandri</i> , »Poezii populare ale românilor«	1'50
<i>Ion Bârseanu</i> , »Dor pustiu«	1'50
<i>Guy de Maupassant</i> , »Povestiri alese«. Trad. de M. Sadoveanu	2—
<i>Ion Ciocârlan</i> , »Traiul nostru«	1'50
<i>S. Mehedinți</i> , »Către noua generație«	1'50
<i>M. Sadoveanu</i> , »Floare ofilită«. Roman	2—
»Povestiri de seară«	2—
<i>C. Sandu-Aldea</i> , »Ape mari«	2—
<i>Vasilie Pop</i> , »Iubirea e biruitoare«	2—
<i>I. Slavici</i> , »Mara«. Roman	2—
<i>Alexandru T. Stamatiad</i> , »Din trâmbițe de aur«. Poeme	2—
<i>N. N. Beldiceanu</i> , »Chilia dragostii«	1'50
<i>Ioan Adam</i> , »Vorbe de clacă«	1'25
<i>Cum să trăim?</i> »Sfaturi medicale« de Doctorul F. Grünfeld	—50
<i>M. Maeterlinck</i> , »Cicluul morții«. Trad. de A. T. Stamatiad	1'25
<i>N. Iorga</i> , »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări	3—
<i>N. Bălcescu</i> , »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul«	2—
<i>I. A. Basarabescu</i> , »Vulturii«. Schițe și nuvele	1'50
<i>N. Iorga</i> , »Istoria armatei românești Vol. I.«	2'50
<i>Ludovic Daus</i> , »Străbunii«. Roman	2'50
<i>Ioan Ciocârlan</i> , »Inimă de Mamă«. Schițe și nuvele	2—
<i>Björnsterne Björnson</i> , »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Ciotori	1'50
<i>D. N. Ciotori</i> , »Calea Robilor«. Povești	1'50
<i>Octav Minar</i> , »Eminescu în fața justiției«	1—
<i>Natalia Negru</i> , »Mărturisiri«. Nuvele	2—
»Fabola sau biserica din catacombe«	2'50
<i>Constantin I. A. Nottara</i> , »De dincolo de moarte«	3—
<i>R. Rosetti</i> , »Păcatele Sulgerului«	2—
<i>Th. D. Speranția</i> , »Alte anecdote populare«	2—
<i>M. Lungianu</i> , »Zile senine«. Icoane dela țară	1'50
<i>Mihail Eminescu</i> , »Lumină de lună«. Poezii	2—
<i>Nicolae Filimon</i> , »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mânăncă«	1'50
<i>I. L. Caragiale</i> , »Teatru«. Opere complete	2—

<i>I. L. Caragiale</i> , »Momente, schițe, amintiri«. Opere complete	2—
<i>Ioan Adam</i> , »Năruinți«	1'50
<i>N. Petra Petrescu</i> , »Ilie Marin«. Istorie pentru tinerime	1'50
<i>Jules Verne</i> , »Cinci săptămâni în balon«. Călătorie de descoperire în Africa de 3 Englezi (Biblioteca pentru toți numeri 494-8). Operă premiată de Academia franceză	1'50
<i>A. de Herz</i> , »Bunicul«. Comedie în 3 acte	2—
<i>Em. Gârleanu</i> , »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită	1'80
<i>Delavrancea</i> , »Lucefărul«. Dramă în 5 acte	2'50
<i>Delavrancea</i> , »Liniște. Trubadurul. Stăpâna odată«	2'50
<i>Delavrancea</i> , »Irinel«. Comedie în 3 acte	2'50
<i>P. Locusteanu</i> , »Suntem nebuni«. Schițe umoristice	1'50
<i>Victor Eftimiu</i> , »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte	1'25
<i>Ioan Al. de Lemenyi</i> , »Poezii«	1'50
<i>Dr. Ioan Lupaș</i> , »Viața unei mame credincioase«	—30
<i>Dr. Ioan Lupaș</i> , »Spice din istoria noastră bisericească«	—30
<i>Zotti Hodoș</i> , »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune	1'20
<i>St. O. Iosif</i> , »Poezii«	2'50
<i>Conan Doyle</i> , »Duet«. Roman. Tradus de V. Onișor	1'60
<i>Pompiliu Eliade</i> , »Cu privire la Maurice Maeterlinck«	1—
<i>L. Rebreanu</i> , »Frământări«	1'50
<i>Dr. Valeriu Seni</i> , »Critica unei lecții«. Indrumări practice	—60
<i>Anecdote populare</i> de Fabiu Sanjoanu	—32
<i>Robinson Crusoe</i> , sau aventurile minunate ale unui naufragiat cu 6 chipuri	—70
<i>Țiganiada sau Alexandria țigănească</i>	—80
<i>Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean</i>	—60
<i>Din publicațiunile soc. »STEAUA« à 20 fil. nrul.</i>	
2 <i>P. Dulfu</i> , »Folosele învățaturii«.	
4 <i>Ioan Hășeganu</i> , »Grădina de legume«.	
5 <i>Dr. I. Felix</i> , »Medicul poporului«.	
19 <i>George Coșbuc</i> , »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«.	
20 <i>Viața și faptele lui Antim Ivireanu</i> , metropolitul Ungrovlahiei.	
22 <i>Em. Gârleanu</i> , »Amintiri și schițe«.	
24 <i>Din legendele neamului Hohenzollern</i> , prelucrare de St. O. Iosif.	
25 <i>Flori și povești</i> de Ioan Dragoslav.	
26 <i>Din Bucovina de altă dată</i> , de Ioan Grămadă.	
27 <i>Românii de peste Carpați</i> de I. Slavici	
29 <i>Poveștea cerului</i> de Victor Anestin	
30 <i>Povestiri</i> de I. Agârbiceanu	
32 <i>Ostașii noștri</i> .	
34 <i>Istoria literaturii române moderne</i> de prof. Dr. N. I. Apostolescu	
35 <i>Boalele ochilor și îngrijirea lor</i> de prof. Dr. G. Stănculeanu.	
30 <i>Snoave</i> de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.	
37 <i>Viața și faptele lui Andrei Șaguna</i> de Dr. I. Lupaș.	
<i>Povești ardelenesti</i> . Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol.	2'50
<i>Povești populare din Bănat</i> . Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II.	1'10
<i>Calea pocăinței</i>	—40
<i>Traista cu povești istorice</i>	—50
<i>Balade populare</i> . Culese din gura poporului bănățean	—60
<i>Inimioara</i> , adică floarea poeziei naționale din cei mai buni scititori români	—60

<i>Cântece religioase, populare și un bun sfat</i>	—50
<i>Mintea și norocul</i> , precum și alte 12 povești populare	—40
<i>Floarea Codreanului</i> , Poveste precum și anecdote, poezii populare și povești	—24
<i>Poezii și cântece populare</i> , din Bănat	—50
<i>164 strigături și uituri</i> , culese din ținutul Zarandului	—24
<i>Cea mai nouă carte de visuri</i>	—40
<i>Istoria lui Arghir și Elena</i>	—30
<i>Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu</i> . Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini	1'30
<i>Păscălie populară</i>	—12
<i>Culegere din cele mai frumoase povești</i> de Ioan Bota	—60
<i>Coriolan Brediceanu</i> , »Peatra credinței«. Istorie din viața poporului	—50
<i>Coriolan Brediceanu</i> , »Fira«. Nuvelă din popor	—24
<i>Roata norocului</i> , sau aflarea dorinței noastre	—80
<i>Insula morților</i>	—50
<i>Andrei cel răsfățat</i>	—30
<i>Făt frumos din lacrimă</i> . Poveste de Eminescu	—20
<i>Năzdreveniile lui Toporăște</i>	—30
<i>Popa care știe carte și Ion Isteful</i> . Povești populare	—24
<i>Culegere de diferite cântece</i>	—70
<i>Biblia cea Mare</i> . Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini	2—
Tot acesta format mare, cu litere mari, legată	6—
<i>Simbolul credinței</i> , din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan)	2'50
<i>Noul așezământ</i> , (noul testament) Legată	1'20
<i>Noul așezământ și psalmii</i> . Legată	1'40
<i>Noul testament și psalmii</i> . Legată	—70
<i>Cele 4 Evanghelii</i> Legată	—70
<i>Mântuirea sufletului</i> . Carte de rugăciuni. Legată	—80
<i>Cartea psalmilor</i> tradusă după textul original	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Diui și Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Ioan	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Diui în Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Mateiu	—10
<i>Sfânta Evanghelie a Diui în Mântuitorul nostru Isus Christos</i> scrisă de Sfântul Luca	—10
<i>Carte de rugăciuni</i> pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin întocmită de Ierodachonul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2'50 în piele	5—
<i>Carte de rugăciuni</i> pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată	—44
<i>Cuvinte folosite și de suflet mântuitoare</i> . Culese din sfintele scripturi de Sm. Monahul Isaia Legată	—60
<i>Rugăciuni pentru soldați</i> . Legată	—24
<i>Culegere de cântări bisericești</i> . Legată	—30
<i>Viața prea cuvioasei maicei noastre Marii Egiptence</i> . Legată	—32
<i>Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos</i>	—30
<i>Din minunile Maicei Domnului</i> . Legată	—40
<i>Mântuirea sufletului</i> de vămile văzduhului. Rugăciuni	—16
<i>Zidirea lumii</i> . Cele 12 Vineri	—16
<i>Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune</i> pentru vremuri grele. Legată	—20
<i>Povățuitor la împărăția cerurilor</i>	—60
Pentru porto să se adauge de fiecare carte	

10—20—30 fil. Pentru celea trimise sub bandă (+ nerecomandate) librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil. de pachet (până la 1 kgr.)

Ministerul Finantelor

Directiunea Contabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice. Datoria Publică.

Nr. 56099 din 23 Iunie 1915.

Publicațiune.

A 34-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1898, imprumutul de 180.000.000 lei, se va efectua în ziua de 19 Iulie (1 August) 1915, ora 10 dimineața, în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în Monitorul Oficial Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La aceasta tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de 708.500 lei, în proporția următoare:

25 titluri de	5.000 lei	125.000 lei.
85 „ „	2.500 „	212.500 „
212 „ „	1000 „	212.000 „
318 „ „	500 „	159.000 „

640 titl. p. o valoare nomin. de: 708.500 lei.

Publicul este rugat a asista la tragere.

p. Directorul Contabilității Generale a Statului și Datoriei Publice,

D. Popovici

SALON -cremă 1 cor. 30 fil.
-pudră 1 „ 30 „
-săpun 1 „ — „
-manicūr 65 fil.

Comandele din provincie se expediază zilnic în mod prompt. ::

Farmacia la „St. Francisc“
Budapesta, bulevardul Ūtői nrul 56.

(E 5122)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. ::

In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrássy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

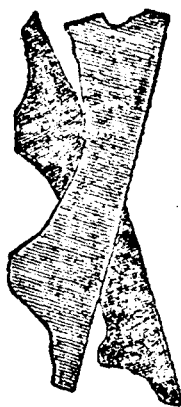
Măestru de împletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poieni, parcuri și eruci mormântale, împletituri pentru site pentru nisip și pietriș, apărătoare de schintel pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

Pielării (Co 2127)
talpe
achizite p. ghet
instrumente pentru

dantofari și cismari
se pot procura mai bine la:

Gyöngy Sándor

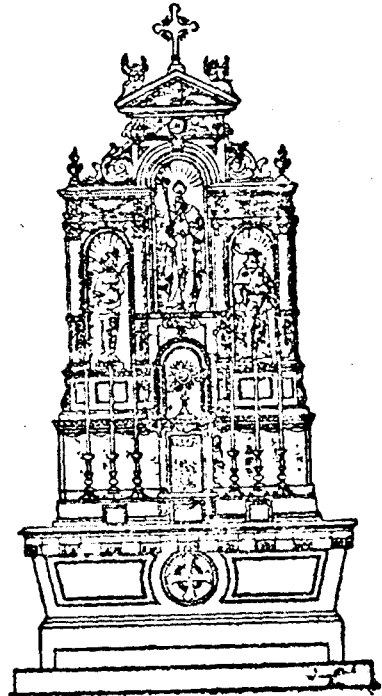
magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

Su 1920

Szubotha István

atelier de construcție de altare și de aurire artistică
Budapest, VIII., Hunyadi-u. 26 sz.

Oferă on. preoțiml gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, fântâni pentru botez, cociugul Domnului, statire, icoane staționare, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic dela cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictare iconostase și altare vechi. — Prețurent nu am dar cu proiecte artistice și prospecte convenabile ser vesc gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățeso și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — In cazuri de moarte hainele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimio **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălia și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

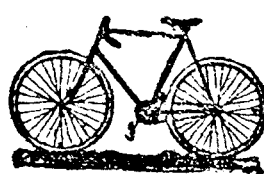
fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI noi și vechi și pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc. etc. GRAMOFOANE și PLĂCI în asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

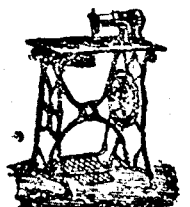
(Pu 1847)

Ha 2186

F. HACK

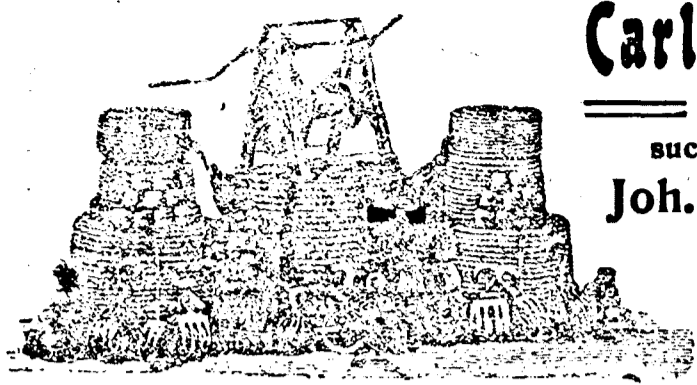
mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută totfelul de lucrări în bransa aceasta și anume: mașini de cusut, biciclete, gramofoaane, aparate cinematografice, aparate fotografice, instrumente speciale și brevetate, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică.

Serviciu prompt și conștiințios. :: :: :: Prețuri ieftine.

Carl Stürner

funar
succesorul lui

Joh. Ongert's

SIBIIU

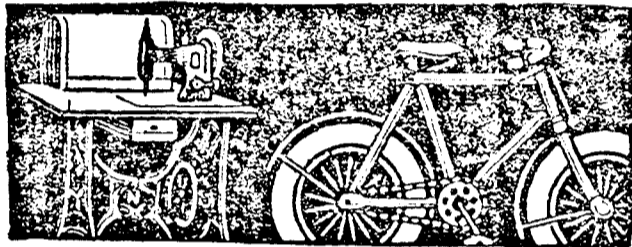
Hermannstadt
Saggasse 22.

- Oferă lucrări de câneapă curată: funil pentru transmisiuni, funil pentru care, legătoare, ștreanguri, căpestre, cingătoare ațe pentru rolete, ațe pentru saci etc.
- MARE ASORTIMENT DE AȚE ȘI FUNĂRII.
- Revanzătorii primesc rabat!

Su 2069

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui
LEITNER, Cluj, (Kolozsvar).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10%o rabat.

STEFAN REGEL

măestru faur

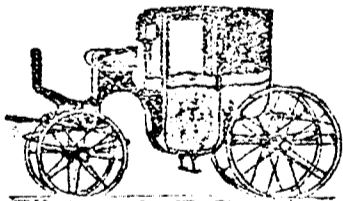
Lugos, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de birje, drocare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
ilustrat se trimite
gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

Lucrările de faur,
reparările trăsurilor și alte lucrări în această branșă se execută în mod artistic.

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și
fabrică de curățire
pe cale chimică

Cluj (Kolozsvar), str. Hegedus Sándor nr. 5.

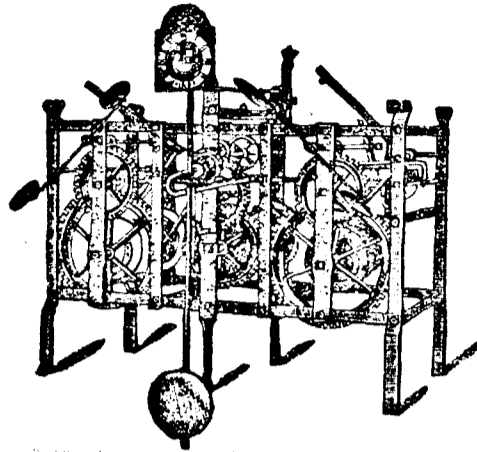
Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. În bucate gata sau desfăcute de oală, pe lângă o execuție conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfecția și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comenzile cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

CELE MAI EXCELENTE CEASURI DE TURN

(Pa 2031)

execută din oțel, fier și aramă precum și repararea precisă a acestora pe lângă garanță.

Papp Kálmán

fabricant de ceasuri pentru turn

Temesvár-Gyárváros, Fő-u. 34

— Prospecte gratis. —
La dorință merg pe cheltulala mea la fața locului.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

SZLANNÁR ÉS RÓTH

intreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă, biserici, altare, icoane și fresco, toffelul de lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane. Aurituri și pictarea tablourilor staționare.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE BLĂNĂRIE

Dudás Sándor

Kolozsvar
Unio-utca 8.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănării cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru doamni și doamne, ultima modă și înaltă cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, captușire, captușirea și collarea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințioasă. Numai marfă bună și curățată de 1-ai rang.

(Du 1275—)

